

Відповідно, основоположним правилом стосовно індивідуального оцінювання суддів має бути те, що під час нього повністю зберігається повага до незалежності судочинства. Коли індивідуальне оцінювання може призвести до відставки судді, існує ризик, що суддя, якого оцінюють, буде вирішувати справи не у відповідності до неупередженого тлумачення фактів та закону, а таким чином, що можливо задовольнятиме оцінювачів. Тому будь-яке оцінювання суддів представниками законодавчої чи виконавчої влади держави, а тим більш — членами громадянського суспільства, є особливо проблематичним з огляду на ті обставини, що думка суспільства стосовно судді в ході його/її оцінювання не завжди може бути результатом повного чи всебічного розуміння судового процесу або, можливо, навіть ґрунтуватися на нерозумінні діяльності судді в цілому.

Підсумовуючи вищезазначене, необхідно акцентувати увагу на тому, що незалежність судової влади є передумовою гарантування верховенства права та основоположною гарантією справедливого судочинства. Тож створення державою громадських органів, від яких значною мірою залежить доступ до професії судді, є порушенням світових стандартів суддівської незалежності

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України: Основний Закон України від 28.06.96 р. (із змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
3. Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства: збірка документів. — Київ, 2015. — 708 с.

А.В. Левенець,

***к.ю.н., доцент кафедри конституційного права та правосуддя,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова***

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СУДОВОЇ РЕФОРМИ

Важливе місце в системі правової охорони Конституції України як основного закону держави займає Конституційний Суд України. Він

є єдиним органом конституційної юрисдикції, до повноважень якого належать питання забезпечення вищої юридичної сили Конституції та верховенства її норм в системі вітчизняного законодавства.

Історія становлення та функціонування Конституційного Суду в Україні свідчить про особливу актуальність та проблемний характер діяльності цього інституту, що обумовлюється як важливістю самого конституційного контролю в механізмі стримувань та противаг державної влади, так і високою політизованістю Конституційного Суду України через порядок його формування, предмет розглядуваних справ, державно владний характер суб'єктів звернення до КСУ. Найбільш виразними проблемами діяльності КСУ були процедурні прогалини конституційного провадження, визначення правової природи та юридичної сили рішень та висновків КСУ, доступності громадян до конституційного правосуддя, окреслення меж його функцій та багато інших. Вищевказані аспекти обумовили необхідність реформування конституційного правосуддя, яке відбулось в межах широкої конституційно-правової реформи 2016-2017 років, в процесі якої були внесені зміни до Конституції України в розділ VIII «Правосуддя» та Розділ XII «Конституційний Суд України», а також був прийнятий новий Закон України «Про Конституційний Суд України» 13 липня 2017 року. Наслідки цієї реформи торкнулось всієї судової системи, статусу суддів, галузевого процесуального законодавства та організаційно-інституціональних аспектів забезпечення діяльності судової влади в Україні, в тому числі — Конституційного Суду України.

Організаційні засади діяльності КСУ визначаються Главою 5 Закону України «Про Конституційний Суд України». Слід відмітити, що КСУ є колегіальним органом і до його складу так само, як і до реформи, входять 18 суддів. Основними організаційно-структурними елементами КСУ на сьогодні є Велика палата, два сенати та шість колегій.

Велика палата діє у складі всіх суддів Конституційного Суду України та відповідно до ст.35 закону розглядає наступні питання: 1) щодо конституційності законів України та інших правових актів Верховної Ради України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим; 2) щодо офіційного тлумачення Конституції України; 3) щодо відповідності Конституції України чинних міжнародних договорів України або тих міжнародних угоди, що вносяться до Верховної Ради України для надання згоди на їх обов'язковість; 4) щодо конституційності питань, які пропонуються для винесення на всеукраїнський референдум за народною ініціативою; 5) щодо додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту в межах, встановлених статтями 111 і 151 Конституції України;

6) щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України вимогам статей 157 і 158 Конституції України; 7) щодо порушення Верховною Радою Автономної Республіки Крим Конституції України або законів України; 8) щодо відповідності нормативно-правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим Конституції України та законам України; 9) щодо конституційності законів України (їх окремих положень) за конституційними скаргами у разі відмови Сенату від розгляду справи на розсуд Великої палати у передбачених законом випадках. До повноважень Великої палати також належить вирішення процедурних питань, що виникають під час конституційного провадження [1, ст. 35].

Найбільш очікуваним та актуальним нововведенням реформи конституційного правосуддя в Україні стало впровадження інституту конституційної скарги як форми безпосереднього доступу особи до здійснення конституційного контролю, а також захисту своїх прав в тому числі від дії неконституційних законів. Саме ця форма звернення до КСУ за прогнозами самих суддів та фахівців-конституціоналістів може призвести до перевантаження органу конституційної юрисдикції в Україні, оскільки матиме особливий попит. Порівняльний аналіз з функціонуванням відповідного інституту в Російській Федерації, а також з кількісними показниками щорічних звернень українських громадян до Європейського Суду з прав людини, дає змогу припускати, що таких скарг може надходити від семи до десяти тисяч щорічно [2; 3]. Враховуючи подібні перспективи, для розгляду конституційних скарг в складі КСУ передбачено створення двох Сенатів в складі дев'яти суддів, які мають розподілити відповідне навантаження та прискорити розгляд таких справ, на які законом передбачено строк до шести місяців. Функція розгляду конституційних скарг є єдиною в переліку повноважень Сенату КСУ [1, ст. 36].

Також зміни торкнулись такої організаційно-структурної форми роботи КСУ як колегія суддів: якщо до реформи в складі КСУ створювалось три колегії по шість суддів в кожній і основним їх завданням було розгляд питань щодо відкриття конституційних проваджень або відмова і такому відкритті, про що колегія видавала відповідні постанови, то після реформи передбачено створення шести колегій по три судді в кожній. Повноваженням колегії так само залишилось вирішення питань щодо відкриття конституційного провадження у справі за конституційним поданням, конституційним зверненням та конституційною скаргою або відмова у відкритті конституційного провадження [1, ст.37]. Цікавим є той факт, що якщо колегія постановила ухвалу про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням або конституційним зверненням (суб'єктами подання яких є вищі органи державної влади), секретар Колегії передає конституційне подання або

звернення на розгляд до Великої палати для вирішення остаточного питання; але якщо Колегія одностайно прийняла рішення про відмову у відкритті конституційного провадження за конституційною скаргою (які подаються фізичними та юридичними особами), така ухвала є остаточною та перегляду не підлягає.

Вищевказані новели конституційного законодавства щодо структурної організації діяльності Конституційного Суду України можна сприймати як такі, що націлені на вдосконалення його роботи та підвищення показників розглядуваних ним справ, оскільки проста статистика останніх років свідчить про досить обмежену кількість винесених КСУ рішень та висновків, не кажучи вже про їх якість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 року // Відомості Верховної Ради України. — 2017. — № 35. — Ст. 376.

2. Зозуля Н. Конституційна скарга: чи буде реальною участь громадян у формуванні правової політики держави? [Електронний ресурс] // Українське право, 09.11.2017 року. — Режим доступу: http://ukrainepravo.com/scientific-thought/legal_analyst/konstitutsiyna-skarga-chi-bude-realnoyu-uchast-gromadyan-u-formuvanni-pravovoi-politiki-derzhavi/

3. Шинкаренко О. Конституційна скарга: як запрацює цей механізм? [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://humanrights.org.ua/material/konstituciijna_skarga_jiak_zapracjuje_cej_mehanizm

О.І. Павлов,

**студ. I курсу, спеціальність «Право»,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова**

Науковий керівник: к.ю.н., доц. З.В. Кузнєцова

ІМПІЧМЕНТ ЯК МІРА КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Здійснення політичного керівництва й державного управління в Україні становить прерогативу вищих державних органів, до яких належить глава держави, уряд і парламент. Впровадження в систему державної влади України посади одноосібного глави держави — президента, значно посилило увагу в нашому суспільстві до інституту